

עבודה זרה עו
עניין: סיום מסכת עבודה זרה

רבי צדוק הכהן – דובר צדק אות ג'

[ז] וכדמסיים מסכת עבודה זרה בעובדא דרב יהודה ובאטי בר טובי שנתברר ביניהם מי הוא משרשא וגזעא קדישא דישאל ומי לא,³²⁸ והבירור היה על ידי שבור מלכא, כמו שאמרו מכם ובכם יבואו ויעידו כנזכר לעיל, והבירור היה אדכר מאי עבדת באורתא, כמה דאת אמר ואמונתך בלילות, רצה לומר בעת ההעלם אז הבירור כנזכר לעיל. [והוא ביצרא דעריות, שהוא נגד שכן ארץ, שהוא נגד ועשה טוב כמו שנתבאר לעיל, ששם הגבורה איזהו גבור הכובש יצרו, והיינו הבירור נגד עבדים שהם דרגא שניה כידוע בברכת השחר, מקודם שלא עשני גוי ואחר כך שלא עשני עבד, כי העכו"ם אינו יכול לכנוס כלל במדרגת יהודי, ועבדים יש להם קצת התדמות אבל לא לגמרי]. וידוע כי בכל ענין מתחלתו וסופו מובן שכולו כן, כמו שאמרו בשבת (ל, ב) ראו שתחלתו דברי תורה וסופו דברי תורה כו',³²⁹ וכל מסכת עבודה זרה הוא לברר הבירורים וההבדלים שבין ישראל לעכו"ם. ולכך היא חמשה פרקים נגד חמשה חומשי תורה, שהתורה היא המבדלת ומבררת נכמו שאמרו

[ו] ולכן אמרו מכם יבואו ויעידו כו',³²⁶ שעל ידי כל כובר הגלות והיסורין שיסרתם אותם לא סרו מאחרי. וזהו עיקר שלימות הבטוחות, ולכן אז מקריבים שבעים פרים, כי אז הוא הבירור והבירור הוא רק על ידי עכו"ם, היינו על ידי כל ההעלם וההתדמות שיש לאשת זנונים עם אשת חיל, ורואים שישראל שרויים בצער ביניהם, ודייקא על ידי זה הוא הבירור והתיקון דאשת חיל, על ידי אשת זנונים המתדמית לה. ונמצא על ידי זה יש עליה גם כן לאשת זנונים, כידוע המשל בזוהר (תרומה קסג,

בן איש חי – מתוך ספר הדר כבוד

הדרן עלך השוכר את הפועל וסליקא לה מסכת עבודה זרה, בא לרמוז אל מה שאמרו צריש מכלמין (ב' ב') לעמיד לבא מביא הקדוש צרון ספר תורה ומניחה בחיקו ואומר כל מי שעסק בתורה יבא ויטול שכרו ויבואו אומות העולם ויאמרו מי מעיד בישראל שעסקו בתורה וכו' שנאמר למה רגשו גוים וכו' ואומר הקדוש צרון הוא יבא לבן ויעיד ציעקב וכו' ויבא נבוכדנצר ויעיד צחנניה וכו'. וזהו שאמר 'הדרן עלך השוכר את הפועל' רצה לומר לעמיד יסודו עליון אומות העולם נשעה שאתה אומר לשלם שכר הפועל שהם העוסקים בתורה ויאמרו מי מעיד וכו', כשאתה אומר לשלם שכר הפועל שהם העוסקים בתורה ויאמרו מי מעיד וכו', וכשאתה אומר יבואו מכם ויעידו וכו' אז 'וסליקא לה מסכת עבודה זרה', יסתלקו חצורת העכו"ם שלא ישאר להם עוד פתחון פה.